

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 363/2020-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavné sťažnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], a obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Luciou Flochovou, Krížna 47, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1, čl. 50 a čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 4 a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 7 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 2 a čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 43 PPOk 6/2018 a uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 43 PPOk 6/2018-172 z 19. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti [REDACTED] a obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na ich prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. októbra 2019 doručené jednotlivo ústavné sťažnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“), ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1858/2019, a obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED], ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1861/2019 (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorými sťažovatelia zhodne namietali porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1, čl. 50 a čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ústavy, základných práv podľa čl. 4 a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 7 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 2 a čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 PPok 6/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) a uznesením okresného súdu č. k. 43 PPok 6/2018-172 z 19. augusta 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľ namieta navyše aj porušenie čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 napadnutým konaním a rozhodnutím.

2. Ústavný súd postupom podľa § 166 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a s prihliadnutím na § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o spojení uvedených ústavných sťažností na spoločné konanie. Uznesením č. k. PLs. ÚS 14/2019-8 z 13. novembra 2019 rozhodol o spojení vecí vedených pod sp. zn. Rvp 1861/2019 a sp. zn. Rvp 1858/2019, spojené veci sú ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1858/2019.

3. Z obsahu ústavných sťažností a priložených príloh vyplýva, že v konaní o uloženie pokuty podľa § 13 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. augusta 2019 (ďalej len „zákon o registri partnerov verejného sektora“) začatom na základe podnetu občianskeho združenia Transparency International Slovensko, Bajkalská 1496/25, Bratislava, IČO 31 817 823, okresný súd napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že:

- prvým výrokom uložil sťažovateľke obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako partnerovi verejného sektora pokutu v sume 10 000 €,
- druhým výrokom uložil sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] ako konateľovi partnera verejného sektora pokutu v sume 10 000 €, za ktorej zaplatenie ručí Advokátska kancelária Bugala – Ďurček, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, IČO 36 731 544 (ďalej len „oprávnená osoba“),
- tretím výrokom uložil oprávnenej osobe pokutu v sume 20 000 €,
- štvrtým výrokom rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Sťažovatelia vytykajú okresnému súdu nesprávny, resp. nezákonný postup v napadnutom konaní, ktorý spočíva predovšetkým v nejasnosti postavenia okresného súdu ako orgánu ukladajúceho pokuty podľa zákona o registri partnerov verejného sektora, čím dochádza k porušovaniu čl. 50 v spojení s čl. 48 ods. 1 a čl. 141 ústavy. Z uvedeného vyplýva neistota týkajúca sa možnosti preskúmania napadnutého rozhodnutia buď v správnom súdnictve, alebo podaním odvolania, na podanie ktorého ale sťažovatelia nie sú oprávnení.

5. Ďalej namietajú nesprávny procesný postup okresného súdu spočívajúci v začatí konania o uložení sankcie bez toho, aby bolo v prvom rade začaté konanie o kvalifikovanom podnete s výsledkom výmazu partnera verejného sektora z registra podľa § 12 zákona o registri partnerov verejného sektora. Sťažovatelia namietajú aj neprimeranosť uložených pokút a absenciu špecifikovania, akého protizákonného konania sa mali dopustiť. Porušenie čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 sťažovateľ odôvodňuje tým, že v rôznych konaniach vedených na okresnom súde sú mu ukladané opakovane pokuty za jeden a ten istý skutok.

6. Podľa názoru sťažovateľov sankciu uloženú napadnutým rozhodnutím je nutné posudzovať ako trestný delikt aplikáciou Engelovských kritérií. V tomto kontexte nemožno ukladať sankcie na základe prezumpcie viny, ale orgán ukladajúci sankciu je povinný preukázať vinu a v prípade pochybností rozhodnúť o nevine. Na základe rovnakých kritérií sťažovatelia tvrdia, že v danej veci možno aplikovať čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa trestania.

7. Napadnuté rozhodnutie je podľa názoru sťažovateľov nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces. Nepresvedčivosť napadnutého rozhodnutia je spôsobená vágnosťou formulácie § 19 písm. c) zákona o registri partnerov verejného sektora, ktorá sama osebe spôsobuje, že výklad tejto normy sa odvíja od subjektívneho názoru okresného súdu.

8. Sťažovatelia namietajú aj porušenie základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, ktoré má byť spôsobené zhodnotením podnikateľského prepojenia sťažovateľov s jedným z vlastníkov oprávnenej osoby ako spôsobilého vyvolať pochybnosti o nestrannosti oprávnenej osoby.

9. Napadnuté rozhodnutie zasahuje aj do práva sťažovateľov vlastniť majetok, pretože sťažovatelia uhradili pokuty uložené napadnutým rozhodnutím, ktoré samo osebe porušuje ich základné práva.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia v petite ústavných sťažností navrhujú, aby ústavný súd rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv sťažovateľov zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1, čl. 50, čl. 141 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ústavy a základných práv a práv zaručených medzinárodnými zmluvami, ktoré ratifikovala Slovenská republika, a to čl. 4 a čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 7 a čl. 13 dohovoru, čl. 2, čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 (vo vzťahu ku sťažovateľovi), čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a rozhodnutím okresného súdu, zruší napadnuté rozhodnutie, prikáže okresnému súdu obnoviť stav pred porušením tak, že okresný súd vráti sťažovateľom uhradené pokuty, prizná

sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie vo výške 2 000 eur každému a rozhodne o náhrade trov konania v ich prospech.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušeníach základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z ústavného rozdelenia súdnej moci medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje Najvyšší súd Slovenskej republiky (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

18. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Predmetom ústavných sťažností je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľov zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1, čl. 50, čl. 141 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ústavy a čl. 4 a čl. 11 ods. 1

listiny, práv zaručených v čl. 7 a čl. 13 dohovoru, čl. 2, čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 (vo vzťahu ku sťažovateľovi), čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a rozhodnutím okresného súdu z dôvodu nezákonného postupu okresného súdu v napadnutom konaní spočívajúceho v nedodržaní postupu podľa § 12 zákona o registri partnerov verejného sektora a nejasnosti postavenia okresného súdu pri ukladaní pokuty. Od toho sa odvíja aj nemožnosť podať sťažovateľmi riadny opravný prostriedok proti napadnutému rozhodnutiu, čím dochádza k porušeniu zásady dvojinštančnosti konania. Napadnuté konanie a rozhodnutie podľa sťažovateľov v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru spĺňajú tzv. Engelovské kritériá na to, aby boli posudzované ako trestná sankcia, a tak im dohovor zaručuje dvojinštančnosť konania. Podľa mienky sťažovateľov okresný súd pri ukladaní pokuty nepoužil zásady ukladania trestov, ale v rozpore s čl. 7 dohovoru rozhodol bez aplikácie princípu *in dubio pro reo* na základe prezumpcie viny sťažovateľov. Napadnuté rozhodnutie podľa sťažovateľov porušuje aj ich právo na spravodlivé súdne konanie, pretože je nedostatočne odôvodnené, najmä v časti týkajúcej sa výkladu a aplikácie § 19 písm. c) zákona o registri partnerov verejného sektora.

20. Podľa § 13 ods. 1 zákona o registri partnerov verejného sektora ak sa v návrhu na zápis uvedú nepravdivé alebo neúplné údaje o konečnom užívateľovi výhod alebo verejných funkcionároch podľa § 4 ods. 3 písm. f), nie je splnená povinnosť podať návrh na zápis zmeny zapísaných údajov týkajúcich sa konečného užívateľa výhod v lehote podľa § 9 ods. 1 alebo sa poruší zákaz podľa § 19, registrujúci orgán uloží

a) partnerovi verejného sektora pokutu vo výške hospodárskeho prospechu, ktorý partner verejného sektora získal; ak hospodársky prospech nemožno zistiť, registrujúci orgán uloží pokutu od 10 000 eur do 1 000 000 eur,

b) osobe, ktorá je štatutárnym orgánom, alebo každému členovi štatutárneho orgánu partnera verejného sektora v čase porušenia povinnosti podľa úvodnej vety pokutu od 10 000 eur do 100 000 eur.

21. Podľa § 13 ods. 5 zákona o registri partnerov verejného sektora za zaplatenie pokuty podľa odseku 1 písm. b) ručí oprávnená osoba zapísaná v registri v čase porušenia povinností podľa odseku 1. Oprávnená osoba nie je povinná zaplatiť pokutu,

ak preukáže, že konala s odbornou starostlivosťou. Účastníkom konania o pokute podľa odseku 1 je aj oprávnená osoba.

22. Podľa § 13 ods. 7 zákona o registri partnerov verejného sektora proti rozhodnutiu o pokute podľa odseku 1 môže podať odvolanie len oprávnená osoba, ak jej registrujúci orgán uložil zaplatiť pokutu spoločne a nerozdielne s osobou podľa odseku 1 písm. b).

23. Ústavný súd konštatuje, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno poskytnúť ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb alebo právnických osôb, ak rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré má byť predmetom ústavného prieskumu, nenadobudlo právoplatnosť.

24. Ústavný súd dopytom na Krajskom súde v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zistil, že proti napadnutému rozhodnutiu podala oprávnená osoba odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Odvolacie konanie je vedené pod sp. zn. 13 Cob 47/2020.

25. Podľa § 16 ods. 5 zákona o registri partnerov verejného sektora na konanie o námietkach, na konanie podľa § 12 a na konanie o pokute sa primerane použijú ustanovenia zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“); ustanovenia čl. 6, § 35 a § 36 CMP sa nepoužijú.

26. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. V zmysle § 367 ods. 1 CSP ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

27. Podanie odvolania vyvoláva suspenzívny účinok na rozhodnutie napadnuté odvolaním, ktoré tak nenadobúda právoplatnosť. V prípade sťažovateľov podala oprávnená osoba proti napadnutému rozhodnutiu odvolanie, pričom krajský súd je oprávnený preskúmať napadnuté rozhodnutie ako celok z dôvodu, že v mimosporových konaniach,

ktoré možno začať aj bez návrhu, odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania (§ 65 CMP), a teda je oprávnený podrobiť odvolaciemu prieskumu rozhodnutie ako celok.

28. Vzhľadom na to, že o napadnutom rozhodnutí v rozsahu, v akom by malo byť predmetom ústavnoprávneho prieskumu, v súčasnosti rozhoduje krajský súd v odvolacom konaní, ústavný súd konštatuje, že na rozhodovanie o napadnutom rozhodnutí nemá v zmysle § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde právomoc.

29. Z vyjadrenia krajského súdu ďalej vyplynulo, že sťažovatelia podali na krajskom súde správne žaloby vo veciach správneho trestania proti napadnutému uzneseniu okresného súdu. Proti uzneseniam krajského súdu vo veci preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia okresného súdu boli na Najvyššom súde Slovenskej republiky podané kasačné sťažnosti.

30. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na ich prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu